

پرخای از مصابیح ائمه

■ مقدمه:

نامگذاری سال ۸۶ از سوی مقام معظم رهبری به نام اتحاد ملی و انسجام اسلامی فرصت مغتنمی است تا امت اسلام خصوصاً ایران اسلامی به واکاوی این واژه‌های پر معنا بپردازد و راههای اجرایی کردن آن معانی پر محتوا را در ابعاد و موضوعات متعدد بررسی و بکار گیرد. نام گذاری سالها توسط مقام معظم رهبری هر یک درایت و دوراندیشی خاص خود را دارد که این بینش و بصیرت فقط در ولایت جمع شده است و دقیقاً این نام گذاری‌ها بر اساس استراتژی بلند مدت جمهور اسلامی و سناریوهای دشمنان این نظام انجام می‌گیرد. نیم نگاهی به سالهای گذشته و حوادث قبل و بعد از آن به خوبی ما را به این دوراندیشی رهبر فرزانه انقلاب رهنمون می‌سازد و به خوبی متوجه خیرات و برکات و نتایج این نام گذاریها خواهیم شد. هر یک از نام گذاریهای سنوات گذشته خود به تنهایی یک راهبرد بلند مدت جمهوری اسلامی و حتی جهان اسلام است و هر کدام هم دقیقاً در زمان و مکان خود انجام شده است و جالبتر آنکه این نام گذاریها هیچ‌گاه زمان مصرف ندارند و مجموعه واژه‌هایی را که برای نام گذاری‌ها به کار گرفته‌اند، اگر کنار هم قرار دهیم آن گاه به فلسفه و حکمت این دوراندیشی‌ها بهتر پی می‌بریم و بهتر می‌توانیم جایگاه ولایت را درک نماییم و می‌توان به آسمانی بودن این نام گذاریها و ریشه قرآنی آنها و سرچشمه این دوراندیشی پی برد.

سناریوهای نظام سلطه را در اواخر سال گذشته پس از ناامیدی و یأس آنها در هجمه به نقل امت اسلام یعنی پیامبر اعظم (ص)؛ که در صدد ایجاد اختلاف و چند دستگی در دنیای اسلام و حتی کشور ایران بودند، را به یاد داریم که از یک طرف با سفر به کشورهای اسلامی و اتخاذ مواضع ضد ایرانی در صدد به هم زدن روابط کشورهای اسلامی با جمهوری اسلامی ایران بودند و با طرح موارد اختلاف انگیز فرقه‌های اسلامی خصوصاً شیعه و سنی و هتک حرمت حرمین شریفین و حمله بر تجمعات سنی با هدف راه اندازی جنگ مذاهب اسلامی و از طرف دیگر مطرح کردن ادعاهای مرزی در کشورهای اسلامی همسایه و همچنین دامن زدن به اختلافات قومی در همه کشورهای اسلامی خصوصاً ایران اسلامی و حتی مطرح کردن و بزرگ نمودن اختلافات جاریه مذاهب اسلامی و انگشت گذاشتن روی موارد ضعف اختلاف بین علمای شیعه و سنی و به همراه این اقدامات عملی، راه اندازی جنگ روانی و امپریالیسم خبری در راستای ایجاد تفرقه و تشتت بین امت اسلام و هزاران ترفند دیگر، همه و همه در صدد بودند تا سال ۸۶ را سال تفرقه و از هم گسیختگی و جدائی ملت‌ها و دولت‌های اسلامی و سال اختلافات قومی و حزبی و گروهی در ایران قرار دهند و از رهگذر این سناریو اقدامات و توطئه‌های شوم خود را که سالهای سال برای آن بر نامه‌ریزی کرده بودند، یکباره به فازهای اجرایی ببرند. اما به قول شاعر:

کلمی و انسجام اسلامی در قرآن

شهرام مهدوی مطلق

مدعی خواست که آید به تماشاگاه راز

دست غیب آمد و بر سینه نامحرم زد
زهی خیال باطل، امتی که کشتیبان آن ولایت است، همیشه آگاهتر از زمان اقدام می نماید و در واقع پیام نوروزی رهبر انقلاب و اعلام استراتژی اتحاد ملی و انسجام اسلامی همه آن پیش بینی ها و نقشه های استکباری را در نقطه خاموش و بلای جان خودشان کرد. اما در این راستا وظیفه همه امت اسلامی خصوصاً ایران اسلامی است تا انگاره های اتحاد ملی و انسجام اسلامی را از تمام زوایا مورد بررسی قرار داده و راه های تحقق عینی اتحاد و انسجام را عرضه نماید و صرف برگزاری همایش ها و فراخوان مقالات اگرچه در نوع خود گام مهمی است اما به تنهایی نمی تواند در این خصوص راهگشا باشد. بلکه باید تمام ایده ها و راهکارهای اتحاد ملی و انسجام اسلامی را در عمل بکار بگیریم و یکی از منابع استخراج راه های اتحاد ملی و انسجام اسلامی متون دینی خصوصاً قرآن می باشد که این نوشتار در حد مقدمات و بضاعت خویش به مصداق آب دریا را اگر نتوان چشید در این خصوص مصداقهایی را از قرآن بیان می نماید تا شاید گامی هرچند کوچک در این راستا داشته باشد.

به راستی اگر بخواهیم مفهوم اتحاد و انسجام اسلامی را در قرآن و یا سایر متون دینی ردیابی و ریشه یابی نماییم به مفسرانی بزرگ نیاز است که سالها در قرآن و سایر متون دینی تدبیر و تفکر داشته باشند که این حقیر نه چنین توفیقی و نه چنین ادعائی داشته ام. اما همانگونه که در مقدمه ذکر آن رفت، آب دریا را اگر نتوان چشید، هم به قدر تشنگی باید چشید و لذا از این لحاظ و با همین نگرش و با مطالعه ترجمه بعضی از آیات کلام وحی و همچنین مطالعه شرح آیات خصوصاً تفسیر آیت الله مکارم شیرازی، آیات متعددی را که در راستای اتحاد و انسجام انسانها در راه خدا و علیه کفر و نفاق و یا آیاتی را که به همبستگی و وحدت در امت اسلامی و پرهیز از تفرقه و پراکندگی امت ها هشدار داده اند؛ یادآوری و به شرح مختصری از آنها در حد بضاعت خویش پرداخته ایم در واقع توصیه عمومی قرآن دعوت به اتحاد و انسجام اسلامی و انسانی است.

در قرآن بعد از نام خداوند دومین آیه «الحمد لله رب العالمین»^(۱) از بارزترین آیات الهی است که خواهان وحدت همه مخلوقات است و آن هم حول یک رب و آفریدگار است. «سپاس و ستایش خدایی که پروردگار جهانیان است» یکی از موارد اختلاف در جوامع بشری و آئین و دین ها و مذهب ها، تعدد خدایان و پرستشهای غیر الهی و رب النوعهای ساختگی است و در این آیه همه مخلوقات و همه انسانها را به یک نقطه واحد که آفریدگار جهان است متوجه ساخته است و این عالیتترین مفهوم اتحاد و انسجام است که در آیات بعدی سوره این مفهوم زیباتر می شود در آنجا که می فرماید: «مالک یوم الدین، ایاک نعبد و ایاک نستعین»^(۲) و همه باید از آن خدای واحد که مالک همه چیز است پرستش کنند و کمک

بخواهند و پرستش و کمک غیر از آن همان تفرقه و پراکندگی و از هم گسیختگی است. بنابراین یکی از مصداقهای اتحاد در قرآن پرستش خدای یکتا و تنها یاری خواستن از اوست.

در اول سوره توحید «قل هو الله احد»^(۳) نیز تأکید بر یگانگی ذات مقدس پروردگار است و در این تأکید نیز به این نکته که همه چیز در آفرینش از یک ذات مقدس هستند تصریح دارد که به قول سعدی:

بنی آدم اعضای یکدیگرند که در آفرینش زیک گوهرند

این آیات که هر مسلمان در شبانه روز ۱۷ مرتبه آنها را تکرار می کند و از ذکرهای واجب در نمازهای یومیه می باشند؛ بلندترین فریاد اتحاد ملی و انسجام اسلامی است و انسجام اسلامی همان لبیک به ندای رب العالمین و قل هو الله احد است.

در قرآن آمده است که «ان الله یحب الذین یقاتلون فی سبیله صفاً کانهم بنیان مرصوص»^(۴)

خداوند کسانی را که در راه او در صفی آهنین (بنائی) بیکار می کنند دوست می دارد. در این آیه آنچه که موجب رضای خداوند متعال است یکپارچه و منظم و محکم بودن و آن هم در راه خدا بودن است و می دانیم که در عرف هر چیزی را که در یک خط واحد قرار دارند صف می گویند و هر چیز محکمی را مرصوص می گویند و لذا هر وقتی که این دو مفهوم در راه خدا بکار گرفته شوند، آنچنان زیباست که موجبات خشنودی خدا را فراهم می کند که بالاترین مرتبه ایمان و عمل صالح است. لذا اتحاد ملی و انسجام اسلامی در کشور ما هم اگر در راه خدا باشد که هست خشنودی و یاری خداوند منان را به همراه دارد و نظام اسلامی ما که اکنون پس از یأس و خیانت همه مدعیان کذابی حقوق بشر در دفاع از جنبش های حق طلبانه؛ امید بخش مظلومان جهان و خاصه مسلمانان جهان است با یکپارچگی و اتحاد داخلی خویش می تواند زمینه ساز انسجام اسلامی هم باشد که در نهایت بنیان مرصوص را بوجود خواهد آورد و نقطه مرکزی این بنیان مرصوص اتحاد ملی در ایران اسلامی خواهد بود.

از دیگر نمادهای عینی اتحاد در قرآن که نه فقط در شرح آن می توان نتیجه گیری کرد که کلام صریح و مؤکد قرآن می باشد این است که می فرماید: «واعتصموا بحبل الله جمیعاً و لا تفرقوا و ...»^(۵)

همگی به ریسمان الهی (قرآن و اسلام و هر گونه وسیله ارتباط با خدا) چنگ زنید و پراکنده نشوید و نعمت خدا را بر خود بیاد آرید که چگونه دشمن همدیگر بودید و او در میان دلهای شما الفت ایجاد کرد و به برکت نعمت او برادر شدید و ...

بعضی تفرقه ها و اختلافات بر اثر سناریوهای دشمنان دانا می باشد که در قرآن هم به آنها اشاره شده است و لذا دشمنان تابلودار و دانا و آگاه امت اسلام که هیچ گاه از دشمنی با اسلام و اسلام خواهان دست بردار

اسلام در این خصوص می فرماید «افراد با ایمان نسبت به یکدیگر همانند اجزای یک ساختمانند که هر جزئی از آن جزء دیگر را محکم نگه می دارد و در دوستی و نیکی به یکدیگر همچو اجزای یک پیکر است که اگر بعضی از آن رنجور شود، اعضای دیگر نیز آرامش نخواهند داشت»^(۱)

چو عضوی بدر آورد روزگار
دگر عضوها را نمائد قرار
در آیات دیگر سوره آل عمران آمده است «و لا تکتروا کالدین تفرقوا و اختلفوا من بعد ما جائهم البینات»^(۲) و مانند کسانی نباشید که پراکنده شدند و اختلاف کردند (آنهم) پس از آنکه نشانه‌های روشن به آنها رسید و آنها عذاب عظیمی دارند.

آری هرچه در قرآن بیشتر تدریس نماییم، بیشتر به اوج و عظمت پیام نوروزی رهبر معظم انقلاب پی می بریم و اگر به این پیام الهی خدای نکرده کم توجهی شود، عذاب عظیمی در انتظار ماست. این آیات هشدار و اتمام حجتی است برای همه کسانی که باور دارند وعده الهی تحقق پذیر خواهد بود. این آیه مجدداً بحث اتحاد و انسجام و یکپارچگی امت اسلام و دوری و پرهیز از تفرقه و اختلاف و پراکندگی را گوشزد می کند و می دانیم که در قرآن موضوعی که روی آن اصرار و تأکید و تکرار شده از مهم‌ترین موضوعات مبتلابه جامعه اسلامی است که سرنوشت مسلمانان به آن گره خورده است. در این آیه به صراحت بیان شده است مانند کسانی که با دلایل روشن الهی پراکنده شدند و اختلاف ورزیدند نباشید که عذاب دردناک و عظیمی در انتظار اختلافها و اختلاف افکنان است. این آیه با این هشدار، مسلمانان را دعوت به اتحاد کرده است و به آنها گوشزد می نماید که اگر راه اختلاف و تفرقه را پیش گیرند، دچار عذابهایی می‌شوند که بعضی از این عذابه‌ها در تاریخ بارها تکرار شده است و اگر مسلمانان به این اشتباه گرفتار شوند عذابهایی سختی را برای خود خریدارند و در حقیقت مسلمانان باید تاریخ پیشینیان و سرنوشت دردناک آنها را مورد مطالعه قرار دهند تا با اتحاد لازم از عذابهایی پیش رو مصون بمانند. زیرا هر جا که قرآن در بیم دادن از چیزی زیاد اصرار نموده است بنا به تعبیر مفسران هشدار به وقوع آن می‌باشد و این موضوع بارها در قرآن بارها تذکر داده شده است و علاوه بر آن پیامبر اسلام در فرازهای متعددی به صراحت به مسلمانان خبر داده بود که: «قوم یهود بعد از موسی ۷۱ فرقه شدند و مسیحیان ۷۲ فرقه و امت من بعد از من ۷۳ فرقه خواهند شد»^(۳) در خصوص اعداد به اعتقاد بعضی از مفسران اشاره به کثرت می‌باشد و نه عین این اعداد. در میان این همه فرقه‌ها در هر کدام از ادیان همیشه یک فرقه بر حق بودند و بقیه بر باطل بوده‌اند و این پیش بینی پیامبر اسلام و هشدار قرآن و عذاب آن برای ما مسلمانان دقیقاً بعد از رحلت پیامبر اسلام آنچنان نمایان شد که ما دورانی را به تازیکی آن دوران و عذابی را دردناک‌تر از آن دوران تاکنون ندیده‌ایم. آری فرقه‌گرایی و اختلاف انگیزی و تعصبات جاهلانه و عدم تمسک به قرآن و چنگ زدن به منافع شخصی و گروهی و پیروی از هوا و هوسهای خویش آنچنان جامعه اسلامی را دچار تفرقه کرد و آنچنان تخم نفاق و کینه در میان مسلمانان پراکنده شد که بعد از رحلت پیامبر اسلام مسلمانان همدیگر را تکفیر می کردند و اختلاف به جانی رسید که مسلمانان ریختن خون همدیگر را مباح می دانستند و نتیجه آن هم اگرچه در آخرت به مراتب سخت‌تر از دنیا خواهد بود اما در همین دنیا؛ چه عذابی دردناک تر از اینکه

نبوده و نیستند و انتظاری هم از آنها نیست که با ما متحد و برادر شوند چرا که تا ظلم هست عدالت و اتحاد با ظالم محلی از اعراب ندارد. پیام اتحاد ملی و انسجام اسلامی باید آویزه گوش همه دینداران و مسلمانان باشد و در خصوص آیه فوق آنچنان که مفسران نوشته‌اند این آیه خطاب به اختلافات و تفرقه‌هایی بود که توسط دوستان نادان و تعصبات جاهلانه بوجود آمد و امروز هم پیام دلسوزانه و معجزه گونه رهبر انقلاب مبنی بر فرمان به اتحاد ملی و انسجام اسلامی نه خطاب به بیگانگان که قبل هر چیز هشداری جدی به دوستان نادان و یا احياناً تعصبات ناصواب اعم از قومی، طایفه‌ای، حزبی، گروهی، منطقه‌ای در درون کشور ایران و فراتر از آن تعصبات جاهلانه مذهبی در بین سایر مسلمانان است. به عنوان مثال مفسران در شان نزول آیه فوق نوشته‌اند (که این آیه زمانی بر قلب پیامبر اسلام نازل شد که دو نفر از مسلمانان قبیله اوس و خزرج که هر دو تای آنان هم از افراد مؤمن و شاخص بودند بر اثر تعصباتی کاملاً جاهلانه و ناصواب بین آنها نزاع بوجود آمد و علت آن هم این بود که یکی می گفت حنظله (غسیل الملائکه) و خزیمه بن ثابت (ذوالشهادتین) از طایفه ماست و دیگری هم می‌گفت: ابوزید و زیدین ثابت و ... از طایفه ما هستند.^(۴) و بر اثر این تعصبات خشک چنان بین آنان نزاع در گرفت که نزدیک بود بر اثر جنگ طایفه‌ای زمین از خون آنان رنگین شود وقتی خبر به پیامبر رسید، آن حضرت با تدبیر خاص خود آن وضع خطرناک را پایان داد و آیات «و اعتصموا بحبل الله تا آخر» در این جا بر پیامبر نازل شد و به صورت یک حکم عمومی همه مسلمانان را با بیانی رسا و مؤثر دعوت به اتحاد نمود، در این آیه ضمن دعوت و حکم خداوند به مسلمانان برای اتحاد و انسجام؛ مبارزه با هر گونه تفرقه و شرک هم تأکید شده و راهکار اتحاد را هم چنگ زدن به ریسمان الهی دانسته است و لاغیر. اینکه چه چیزی ریسمان الهی است مفسران موارد متعددی را هم ذکر نموده‌اند، پرواضح است که ریسمان الهی همان چیزی است که در شرایط عادی در فطرت پاک انسان نهفته است و موارد عینی آن هم قرآن و پیامبران و امامان و جانشینان آنان می باشد راستی اگر امروز همه مسلمانان قرآن را آن طور که شایسته است عامل و پیرو باشند چه اختلافی با هم دارند؟ راستی اگر همه احزاب و گروههای اسلامی و ایرانی، قرآن و ولایت را محور قرار دهند چه اختلافی با هم دارند؟ و چه اختلافی بین آنها باقی می‌ماند؟ و امروزه هم سرچشمه پراکندگی‌ها و اختلافات ناشی از دور شدن و رها کردن ریسمان الهی و چنگ انداختن به هوا و هوس و منافع شخصی و گروهی است. حضرت امام خمینی (ره) در فرازی قریب به مضمون می‌فرماید: اگر همه انبیاء الهی در یکجا جمع شوند هیچ اختلافی با هم ندارند و این همان چنگ زدن به ریسمان الهی است و ترجمان اتحاد و انسجام است.

هشدار دیگر آیه این است که تنها در پرتو اسلام و ایمان است که دلها با هم گره می‌خورند و با هم متحد می‌شوند و دشمنان دیروز برادران امروز می‌شوند و این اتحاد با توجه به ذات بشری و خودخواهی بشر فقط و فقط در صورت توجه به اسلام و ایمان به خدا امکان پذیر است و به غیر از ایمان هیچ عاملی نمی‌تواند بطور جاودانه مرکز اتحاد و انسجام باشد و تمام اتلاف‌هایی ظاهری موقتی بوده و بعد از مدتی از هم می‌پاشد و ما امروز به وضوح شاهد از هم پاشی اتلاف‌های بشری هستیم. پیامبر

بعد از رحلت پیامبر فاطمه زهرا(س) بین در و دیوار بود چه عذابی بالاتر از اینکه در جامعه اسلامی، علی (ع) مظهر نبوت و نور چشم پیامبر در واقع نماد عینی اسلام و قرآن کریم شود و روزی عزیزترین بنده خدا علی (ع) را آن هم نه از جلو که از پشت سر مورد هجمه قرار دهد و فرق مبارکش را بشکافد و بشریت را به یکی ابدی بنشانند.

همین نفاق و اختلاف و دودستگی و تعصب جاهلانه و بی بصیرتی امت اسلام بود که در طول تاریخ بزرگترین مصیبت‌ها را برای مسلمانان و بزرگترین مشقت‌ها را برای خاندان پیامبر رقم زد، و همین چند دستگی و تنگ انداختن به منافع شخص و گروه بود که در سقیفه تصمیم گرفت و اسلام ناب محمدی را قرن‌ها در مظلومیت نشانند. همین عدم اتحاد ملی و انسجام اسلامی بود که به تابوت امام حسن مجتبی (ع) سنگ می زد، همین پراکندگی امت اسلام بود که گوشواره از گوش اسلام برید و حسین بن علی‌ها را به مسلخ کربلا برد، همین عدم اتحاد ملی و انسجام اسلامی بود که فرزندان خردسال آل الله را به اسارت برد و همین عدم اتحاد و انسجام اسلامی بود که گوشواره‌های زرین سامری می ساختند و می پوشیدند، امروزه نیز همین کم رنگی و بی توجهی به اتحاد ملی و انسجام اسلامی کشورهای اسلامی است که غربیها بویژه آمریکا و رژیم در منطقه خاورمیانه لنگر انداخته و عروسکهای خیمه شب بازی می زنند، همین عدم توجه به اشتراکات مهم اسلامی و تأکید جاهلانه و تجزیه بر برخی اختلافات جزئی بوده و هست که بوجود آورنده استعمار و اشکال مختلف در کشورهای اسلامی است و قرن‌ها قداره بندان بی عقلی را بر ممالک اسلامی حاکم کرد. اگر نگوییم بی اعتقادی بلکه بی توجهی به اصول اولیه و مشترک اسلامی؛ امروزه بلای خانمانسوز اشکری را در کشورهای اسلامی رقم زده است و زنان و کودکان بی دفاع در پناه فلسطین، عراق و افغانستان و ... بزرگترین قربانیان عدم اتحاد و انسجام اسلامی هستند. اخراج زنان و دختران محجبه مسلمان از مراکز آموزشی و بعضاً علمی در نظام‌های لائیک، بی ادبی سلمان رشدی علیه که انشاء الله بدست امت حزب الله به سزای اعمالش خواهد رسید، شارات بعضی روزنامه های قلم به مزد سازمانهای جاسوسی یهودی، ترور زدن از محور شرارت و شروع جنگهای صلیبی توسط سران استکبار و بیخلف گویی های رسانه‌های مزدور علیه مسلمانان، مظلومیت قبله اول مسلمانان در چنبره دولت تروریست و اشغالگر صهیونیسم و ... همه و همه ناشی از خلاء اتحاد ملیو انسجام اسلامی در کشورهای اسلامی است. در عوض همانگونه که امام راحل تأکید داشتند رمز پیروزی ملت مسلمان ایران که یکباره خواب خوش تمام دنیای کفر را به هم ریخت و حکومت ظلم را از ایران اسلامی برچید؛ وحدت کلمه و اتحاد ملی و انسجام حول محور اسلام و قرآن و ارزشهای اسلامی و انسانی بود. و در واقع نه تنها پیروزی ملت مسلمان ایران که رمز پیروزی مسلمانان در طول تاریخ اتحاد و عامل شکست آنان هم تفرقه و اختلاف بوده است و هر ملتی که اساس قدرت و ارکان آن با تیشه‌های اختلاف در هم کوبیده شود هرگز روی سعادت را نخواهد دید و سرزمین آن برای همیشه ولایتگاه بیگانگان و قلمرو حکومت جباران خواهد بود و در حال حاضر

تنها درمان و چاره ملت‌های مسلمان خصوصاً عراق، فلسطین، افغانستان و ... اتحاد ملی و انسجام اسلامی است و گرنه برای همیشه روی سعادت و امنیت را به خود نخواهند دید چرا که این وعده قرآن است که کسانی که با ادله روشن در دین اختلاف کنند به عذاب دردناک گرفتار خواهند شد و چه عذابی بالاتر از این مصیبت‌ها. در ادامه آیه ۱۰۵ و آیه ۱۰۶ سوره آل عمران اشاره می شود که چگونه تفرقه و نفاق موجب روسیاهی و چگونه اسلام و اتحاد و ایمان و صمیمیت موجب روسفیدی است و این روسیاهی اهل نفاق و روسفیدی اهل اتحاد هم در دنیا می‌باشد و هم در آخرت که به مراتب عینی‌تر و تجسم یافته‌تر می‌باشد.

در آیات دیگر قرآن نیز به این حقیقت اشاره‌های زیادی شده است خصوصاً اینکه هر گروه به آنچه خود می‌پسندند، دل خوش کرده اند «من الذین فرقوا دینهم و كانوا شیعا کل حزب بما لدیهم فرحون» (۱۰) از کسانی نباشید که دین خود را پراکنده ساختند و به دسته‌ها و گروه‌ها تقسیم شدند و به اوهاام و عقیده و خیالات فاسد خود دلشاد هستند و جای تعجب هم در همین نکته است که با تمام تضادها و اختلافات عینی که با هم دارند، هر کدام به دار و دسته خود شاد و خوشال هستند و گمانی هم بر اینکه بر باطل هستند نمی‌کنند و قابل توجه اینکه در این فرآز قرآنی از تفرقه افکنان به عنوان مشرکان نام می‌برد. که در حقیقت از نشانه‌های عینی شرک، پراکندگی و تفرقه می‌باشد و به خصوص اینکه شرک همراه خودخواهی و خود برتر بینی باشد. لذا می‌توان چنین نتیجه گرفت که هر جا تفرقه و جدایی است نوعی شرک حاکم است و منجر به ناتوانی و زبونی خواهد شد.

در فرآز دیگری از قرآن می‌خوانیم «یا اهل الکتاب لا تغلوا فی دینکم و لا تقولوا علی الله الا الحق انما المسیح عیسی بن مریم رسول الله و ... ولا تقولوا ثلاثه انتھوا خیرا لکم انما الله واحد ...» (۱۱) ای اهل کتاب در دین خود غلو نکنید و درباره خدا غیر حق نگوئید، ... نگوئید که خداوند سه گانه است از این سخن خود داری کنید که به سود شما نیست ...» (این گفتار شرک است).

در این آیه هم غلو (همان زیاده روی و افراط و تفریط) نهی شده است و هم از اهل کتاب خواسته شده که مسئله تثلیث را مطرح نکنند، زیرا که تثلیث یکی از علت‌های اصلی و اساسی مسیحیت در انحراف از توحید و تفرقه و نفاق بین آنهاست از طرف دیگر افراط و تفریط در دین نیز از مصداقهای اختلاف و تفرقه است که از آن نهی شده است و زیاده روی حتی در مورد دین و مذهب گاهی سبب نفاق می‌شود و باید بین زیاده روی و دفاع از حق به طور جداگانه اقدام شود تا بعضی مواقع دفاع از حقانیت به یک سوژه اختلاف انگیز تبدیل نشود، در هر حال زیاده روی یکی از معایب بزرگ در اتحاد و انسجام است. در سوره مائده هم آمده است که «ای کسانی که ایمان آورده‌اید یهود و نصاری را تکیه‌گاه خود قرار ندهید، زیرا آنها تکیه‌گاه یکدیگرند و کسانی از شما که به آنها تکیه کنند از آنها هستند و خداوند جمعیت ستمکار را هدایت نمی‌کند» (۱۲)

این آیه نیز حکمی است برای اتحاد ملی و انسجام اسلامی مسلمانان با همدیگر و پرهیز از اتکاء و اتحاد با یهود و نصاری تا بدانند که تنها در سایه اتحاد و انسجام گروه‌ها و ملت‌های اسلامی است که می‌توان به نصرت و وعده خداوند امیدوار بود و اگر کسی از مسلمانان با یهودیان و

که حقیقتاً دروغ می‌گویند. آری اتحاد و انسجام در صورتی که با کفر، بی‌ایمانی و یاری خداوند را به همراه دارد که خالصانه در راه خدا مستقیم است. صراط مستقیم باشد نه بر صراط‌های دیگر و کفر و بی‌ایمانی. مسجد یا اتحاد و انسجام در صراط‌های دیگر غیر خدا مورد تکریم واقع شده است و نمونه آن مسجد ضرار است که به صراحت به آن اشاره شده است. این نکته‌ای بسیار مهم می‌باشد که تمام اتحادها و انسجام‌ها باید در راه خدا و کمک به اسلام باشد و حتی تجمعات ما در ساختن مساجد و در خود مساجد و نمازهای جماعت و اقدامات دسته جمعی همه و همه باید در صراط مستقیم باشد و امروزه اگر مساجد با شکوهی که در کشورهای اسلامی است مرکز کانونهای تجمع خداجویان باشد طولی نخواهد کشید که بساط تمام این استکبارها برچیده خواهد شد و نمونه بارز آن همین مساجد ایران اسلامی است که مراکز نقل تجمعات دینی و مبارزاتی علیه حکومت‌های ظالم بود و سرانجام نیز به پیروزی رسیدند.

در آیه ۳۶ سوره توبه نیز خداوند به پیکار دسته جمعی با مشرکان حکم داده است و چنین بیان می‌دارد که «... و قاتلوا المشرکین کافه کما یقاتلونکم و اعلموا ان الله مع المتقین» و متفقاً همه با مشرکان پیکار کنید چنانچه مشرکان نیز همه متفقاً با شما پیکار می‌کنند به این مضمون که مشرکان با وجود تمام تضادها و تفاوت‌هایی که با هم دارند در هنگام جنگ علیه مسلمین با هم متحد می‌شوند.

از تمام اتحادها و ائتلاف‌های مشرکان در طول تاریخ اسلام علیه مسلمانان که بگذریم در عصر حاضر به وضوح می‌بینیم در لشکرکشی آمریکا علیه افغانستان و عراق تمام سران غربی علی‌رغم تمام تضادهایی که در اصل و ریشه با هم دارند حتی با تمام اختلافات ایدئولوژیک؛ با هم ائتلاف می‌نمایند و جنگ صلیبی راه می‌اندازند و فقط با مسلمانان کار دارند و اینها در بحث کشورهای غیر مسلمان ائتلاف آنچنانی ندارند و این وعده قرآن است که مشرکان با هم علیه مسلمانان متحد می‌شوند و پیکار می‌کنند، اما نمی‌دانیم چرا این طرف قضیه محقق نمی‌شود و متأسفانه کشورهای اسلامی علی‌رغم تمام اشتراکاتی که در اصل و ریشه و ایدئولوژیک با هم دارند و اینکه همه آنها یک دین واحد دارند، تاکنون به یک ائتلاف عملی دست نیافته‌اند اگرچه بحمدالله با ندهای رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام (ره) و اکنون هم هدایت‌های پیامبر گونه رهبر معظم انقلاب؛ اتحاد و ائتلاف بسیار مناسبی بین ملت‌های اسلامی است که روز قدس و مناسک حج خصوصاً مراسم برائت از مشرکان و... از نمونه‌های بارز آن است و در حقیقت تمام ملت‌های مسلمان در مواضع ضد استکباری و بیداری اسلامی هم نوا و متحد شده‌اند، اما هنوز که هنوز است بعضی از سران و دولت‌های اسلامی غافل از این موضوع و بی‌تفاوت از احکام قرآن بعضاً با سران شرک هم پیمان می‌شوند که این مصیبتی است بزرگ بر پیکره امت اسلامی، که امیدواریم با بیداری ملت‌های اسلامی خصوصاً در سال اتحاد ملی و انسجام اسلامی و با اتحاد ملی ایران اسلامی این دولت‌ها از خواب غفلت بیدار و همراه مردم به تقویت اتحاد و انسجام اسلامی همت گمارند. و امروزه حضور تانک‌های صهیونیستی و تفنگداران یهودی در کوچه و خیابانهای کشورهای اسلامی و له شدن کودکان مسلمان زیر شنی این تانک‌ها، ناشی از این غفلت دولت‌های اسلامی است.

کفار، اتحاد و ائتلاف و یا تکیه‌ای داشته باشد از خود آنهاست. راستی نمی‌دانیم بعضی از سران کشورهای اسلامی که با سران کفر به پیمانهای نظامی، اقتصادی سیاسی دلخوش کرده‌اند و یا عده‌ای دیگر از سران مسلمانان که در کنفرانس‌های مشرکان شرکت دارند و امید بسته‌اند، حتی ترجمه ساده و روان این آیات الهی را هم نمی‌خوانند؟ امروزه آنچه در بعضی از کشورهای اسلامی رخ می‌دهد و منجر به اختلاف و ترویر و... می‌شود نوعی زیاده روی و کم بصیرتی و افراط و تفریط در دین و... است.

در حقیقت پیمانهای بعضی مسلمانان با سران کفر علی‌رغم این تأکیدات و صراحت‌های قرآن، درد بی درمان جامعه اسلامی است که جز خنده بر آن دردی نیست؟ در آیه دیگر قرآن «ان الذین فرقوا دینهم و کانوا شیعا لست منهم فی شیء انما امرهم الی الله ثم ینبئهم بما کانوا یفعلون»^(۱۳) این قضیه جالب تر هم می‌شود که خود قرآن خطاب به پیامبر می‌فرماید کسانی که آئین خود را پراکنده ساختند و به دسته جات گوناگون تقسیم شدند، هیچگونه ارتباطی با آن نداری از آنها چشم پوش که به درد تو نمی‌خورند و از دست آنان غمگین مباش که کار آنها با خداست و به عاقبت آنچه انجام می‌دهند آگاهشان می‌گرداند.

در پی تکرار دستورات قرآن مبنی بر اتحاد و انسجام اسلامی در این آیه خداوند می‌فرماید که کسانی که آئین و مذهب خود را پراکنده نمودند و به دسته‌های مختلف و متضاد تقسیم شدند و نافرمانی می‌نمایند، دیگر از آنها چشم ببوش زیرا که اینگونه افراد دیگر به درد شما (به درد اسلام و مسلمین) نمی‌خورند و حساب آنها با خداوند است و خداوند از کارهای آنان آگاه است و آنها را به عذاب گرفتار خواهد کرد و از نتیجه کارهای خود؛ آگاهشان خواهد ساخت. آری هر کسی که از صراط مستقیم الهی روی گردان شد و با افکار و ایده‌های انحرافی سبب تفرقه شود دیگر به درد جامعه اسلامی نخواهد خورد زیرا مکتب اسلام مکتب توحید و صراط مستقیم است و راه راست همواره یکی بیش نیست و آنان که صراط‌های مستقیم را به زعم خود ترویج می‌کنند از این دسته هستند که باید از آنها ناامید شد و حساب آنها با خداست.

در ادامه این همه تذکر و هشدار قرآن به اهل ایمان خطاب می‌نماید که «ایها الذین آمنوا استجیبوا لله و للرسول اذا دعاکم لما یحییکم...»^(۱۴) ای اهل ایمان چون خدا و رسول شما را به ایمان دعوت کنند اجابت کنید تا به حیات ابدی رسید و بدانید که خدا در میان شخص و قلب او خایل است و همه به سوی او محشور خواهید شد.

در این آیه اتحاد و انسجام اهل ایمان به گونه‌ای دیگر بیان شده است که اگر مسلمانان به دستورات خدا و رسول الله عمل نمایند و در واقع به همان جبل الله چنگ زنند به حیات ابدی خواهند رسید که همانا سربلندی و سرافرازی در دنیا و آخرت می‌باشد و در هر صورت همه مخلوقات در روز محشر اجتماع خواهند کرد. در جای دیگر نیز به بعضی ائتلاف‌های نامیمون مسلمانان و یا اتحادهای منافقانه که برای رضای خدا نمی‌باشد نیز اشاره شده است از آن جمله «و الذین اتخذوا مسجداً ضراراً و کفراً و تفریقاً بین المؤمنین و...»^(۱۵) آن مردم منافقی که مسجدی برای زبان به اسلام بر پا کردند و مقصودشان کفر و عناد و تفرقه بین مسلمانان و مساعدت با دشمنان دیرینه خدا و رسول بود و با این همه قسم‌های مؤکد یاد می‌کنند که جز قصد خیر و توسعه اسلام را نداریم خدا گواهی می‌دهد

در آیات ۴۳ تا ۴۷ سوره مبارکه توبه نیز آیاتی است که در تبهات مسلمانان را به این امر رهنمون می سازند که از ورود کسانیکه در دلشان شک و تردید وجود دارد، در سپاه و اردوگاه خود بپرهیزید، زیرا آنها اگر همراه شما به میدان بروند چیزی جز اضطراب و تردید به شما کمک نمی کنند و این ها افرادی هستند که به فتنه انگیزی و تفرقه و اختلاف می پردازند و عدم همراهی از سوی چنین افرادی نه تنها مایه تأسف نیست که جای بسی خوشحالی دارد زیرا وجودشان نه تنها به اتحاد و انسجام کمکی نمی کند بلکه محل اتحاد و انسجام است و سرچشمه بسیاری از مشکلات هستند و در واقع به مسلمانان این درس را می دهد که هیچگاه به فکر افزایش سپاهی لشکر و کمیت و تعداد نباشند، بلکه به فکر این باشند که افراد مخلص، معتقد قوی ایمان انتخاب کنند هرچند که نفرتشان کم باشد و این حرف امروز و فردای ما مسلمانان نیز خواهد بود.

نتیجه:

اتحاد ملی و انسجام اسلامی که فرمان نوروزی ولی امر مسلمین جهان حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای «حفظه الله تعالی» در سال ۸۶ می باشد از جنبه‌های گوناگون قابل تحلیل و بررسی است یکی از این جنبه‌ها، قرآن است که با نیم نگاهی به صفحات نورانی قرآن مجید به وضوح به قرآنی بودن این فرمان پی می بریم و این رهنمودی است جامع و کامل برای رشد اعتلای هرچه بیشتر امت اسلامی و راه میان بری است برای تشکیل امت واحده اسلامی و همداری است به تمام دولت و ملت‌های اسلامی که یکبار دیگر تاریخ اسلام و سرگذشت پیشینیان را مورد مطالعه و مذاقه قرار دهند تا از عبرت‌های تاریخ درس بگیرند و از اختلاف و تفرقه در بین ملل اسلامی با هر تفکر و سلیقه‌ای جلوگیری و بر نقاط اشتراک که خیلی بیشتر از موارد اختلاف است تأکید نموده و حول اشتراکات اسلامی خویش متحد شوند و در دفاع از کبان اسلام به تشکیل امت واحد اسلامی مبادرت نمایند و از طرف دیگر در بحث اتحاد ملی فرمانی است برای عموم مردم ایران خصوصاً احزاب، گروه‌ها، اقوام و اقشار مختلف که ضمن احترام به تمام سلیقه‌ها و اختلاف نظرها و روش‌های مرسوم یکدیگر، وحدت کلمه بی خود را که راز و رمز پیروزی آنان بوده و هست را حفظ و در تقویت بیش از پیش آن بکوشند و هشیار باشند که امروز محور اتحاد جهان اسلام، همین اتحاد ملی امت حزب الله در ایران است و در هر صورت چه در کشور ایران و چه در کشورهای اسلامی غفلت از اتحاد، عذاب دردناکی را در پی خواهد داشت که در قرآن وعده داده شده است.

۲- آنچه در این نوشتار تحت عنوان اتحاد و انسجام در قرآن آمده است تنها یک نکته از آن معنا بود و سراسر قرآن پیام به وحدت مسلمانان و توحید است که همانگونه در مقدمه هم گفتیم این نوشتار هم به قدر تشنگی بود و خود حدیث مفصل خوان از این مجمل و در واقع دفتر ما به پایان آمد و لکن حکایت همچنان باقی است.

۳- می توان چنین نتیجه گرفت که پیامبر اسلام با اتحاد و تمسک به قرآن و جنگ زدن به ریسمان الهی توانست از قبایل پراکنده عرب که تا آن زمان جزو هیچ تمدنی نبودند، جامعه‌ای منظم، فشرده و متدین بسازد و در حقیقت راز و رمز موفقیت‌های مسلمین در طول تاریخ اتحاد و انسجام بود و علل شکست‌ها، مصیبت‌ها و چالش‌های دنیای اسلام نیز اختلاف

و تفرقه بوده است و نمونه بارز نتایج مصیبت بار تفرقه در بین مسلمانان را بعد از رحلت پیامبر اسلام می توان به وضوح مشاهده نمود و در ثانی این وعده قرآن است که اگر مسلمانان با هم متحد و منسجم نباشند دچار عذاب دردناکی خواهند شد، لذا جامعه اسلامی باید اتحاد ملی و انسجام اسلامی را به عنوان یک استراتژی بلند مدت و جاودانه در رأس هرم برنامه ریزی‌های خود قرار دهد و بر این اساس حرکت نماید چرا که بر اساس نص صریح قرآن راز سعادت جاودانه مسلمانان در اتحاد است.

۴- از این تحقیق می توان چنین نتیجه گرفت که بسیاری از نارسایی‌ها و عقب افتادگی و حتی ناامنی‌های جهان اسلام در اثر بی تفاوتی و غفلت از احکام قرآن خصوصاً در مسئله اتحاد ملی و انسجام اسلامی است و تنها راه حل بسیاری از مشکلات کنونی جهان اسلام اتحاد ملی و انسجام اسلامی است که اگر چنین نشود این مشکلات برچیدنی نیستند.

۵- نتیجه‌نهایی اینک (انّ هذا امتکم امة واحدة و انا ربکم فاعیدون)^(۱۶)

به پایان دفتر برود مسیری گشته آغازم

پی‌نوشت‌ها:

۱. سوره حمد، آیه ۲.
۲. سوره حمد، آیات ۵ و ۴.
۳. سوره توحید، آیه ۱.
۴. سوره صف، آیه ۴.
۵. سوره آل عمران، آیه ۱۰۳.
۶. شرح آیه فوق آیت الله مکارم شیرازی.
۷. همان.
۸. سوره آل عمران، آیات ۱۰۵ و ۱۰۶.
۹. شرح آیه ۱۰۵، سوره آل عمران.
۱۰. سوره روم، آیه ۳۲.
۱۱. سوره نساء، آیه ۱۷۱.
۱۲. سوره مائده، آیه ۵۱.
۱۳. سوره انعام، آیه ۱۵۹.
۱۴. همان، آیه ۳۴.
۱۵. سوره توبه، آیه ۱۰۷.
۱۶. سوره انبیاء، آیه ۹۲.